Taalverduistering? Nee!
ENGELS
22 000 000 inwoners:
Nederlands of koeterwaals?

Nieuwsbrief
Stichting Taalverdediging

Voor herstel en behoud van het Nederlands - 2016 - Nummer 4

Ter stembus!

Geachte lezer,

Binnenkort worden de kiesgerechtigde Nederlanders opgeroepen zich te melden bij het stemlokaal, teneinde daar op een biljet aan te geven welke kandidaat hen de komende vier jaar mag vertegenwoordigen in ‘s lands vergaderzaal. Dat is dan voor die vier jaar meteen het einde van de democratische inbreng die de burgers hebben, want de verkozenen trekken zich daarna meestal geen zier meer aan van degenen die zij vertegenwoordigen, en hun belangen. Zelfs de uitkomst van een volksraadpleging wordt, zoals we onlangs hebben moeten meemaken, eenvoudigweg in de wind geslagen. Ook zijn heel veel van die Kamerleden tussen de verkiezingen door slecht tot niet bereikbaar en denken waarschijnlijk: ¨Ze kunnen me wat, voorlopig zit ik hier goed op mijn zetel en als ik na de volgende ronde daarvan af gegooid word, bezorgt de regering mij wel een aantrekkelijk baantje, vanwege bewezen diensten. Het is dus raadzaam om op 15 maart niet zo maar een bolletje rood te kleuren, bijvoorbeeld uit gewoonte of omdat de betreffende kandidaat er fris of welgevallig uitziet. Ook is het onverstandig om uit te gaan van de inhoud van verkiezingsprogramma’s of uitspraken tijdens de vele ¨debatten¨ die aan de stemming vooraf gaan. Het is zelfs beter om de laatste weken voor die gebeurtenis helemaal geen kennis meer te nemen van wat de dames en heren politici te melden hebben. Er wordt zelden zo veel onwaarheid rondgestrooid als voor de verkiezingen. De kampioenen op dit gebied schoppen het dan soms ook nog tot de functie van minister-president!

Bedrog

Nu zijn er voor bedrog twee nodig: de bedrieger en de bedrogene. Het komt ons voor dat veel Nederlandse kiezers en kiezeressen zich wat al te gemakkelijk voor de gek laten houden. Ze trappen er geregeld in. Of het nu om een in elkaar gezette nek-aan-nek wedloop gaat, een plotseling door allerlei ¨betrouwbare¨ instellingen veroorzaakte stortvloed van goede berichten over de toestand van het land en zijn welvaart, partijleiders die met gespeelde verontwaardiging in de Tweede Kamer goede sier proberen te maken, terwijl enkele maanden later de partijgenoten in de Eerste Kamer doodleuk het tegenovergestelde standpunt innemen, (en dan hebben we het nog niet eens over gegoochel met meningspeilingen), denk eerst goed na voor u uw beslissing neemt. Bijvoorbeeld over de standpunten die de verschillende partijen en hun Kamerleden de afgelopen vier en een half jaar op taalgebied hebben ingenomen.

Geheugensteun

Voor het geval u zich dit niet meer zo goed kan herinneren, willen wij u wel even een geheugensteuntje geven. Bijvoorbeeld over de standpunten van de verschillende partijen aangaande het invoeren van lesgeven IN het Engels op de basisschool (bijvoorbeeld aardrijkskunde en geschiedenis). Ieder weldenkend mens beseft dat wanneer dit op grote schaal plaats zal vinden, het met het Nederlands snel bergafwaarts zal gaan. Wat **D66** betreft is dit nu juist de bedoeling. Deze partij komt er rond voor uit dat haar ideaal een tweetalig Nederland is met Engels als taal voor het officiële gebruik. **GroenLinks** sluit zich daar, vol van zelfhaat, graag bij aan. Het behoeft geen betoog dat beide partij-

‘s lands vergaderzaal

en de pogingen van de regering-Rutte/Asscher om het onderwijs te verengelsing met volle overtuiging hebben gesteund. Pogingen die verder gaan dan het basisonderwijs. De kinderdagverblijven en zelfs de zuigelingenzorg worden Engelstalig, als het aan de **VVD** en de **PvdA** ligt. Nu hadden deze vier partijen in een van de beide Kamers geen meerderheid.

Christelijke partijen

Er ontbraken nog wat stemmen in de Eerste Kamer om de verengelsing van het basisonderwijs wettelijk mogelijk te maken. Die stemmen werden zonder blikken of blozen geleverd door de Christelijke partijen. Het **CDA,** dat eerder had beloofd nooit te zullen meewerken aan het invoeren van het Engels als onderrichttaal, de **ChristenUnie,** die het op taalgebied mooiste partijprogramma heeft van de hele wereld, maar dat programma de dag na de verkiezing opbergt op een geheime plek, om het

daar tegen de volgende stembusgang weer vandaan te halen, en de **SGP**, die ons wel bijzonder teleurgesteld heeft. Tien jaar lang veinsde die partij onze strijd tegen het overtreden van de oude wet en het invoeren van de nieuwe wet, die het tweetalig onderwijs mogelijk maakt, te steunen, maar toen het op de stemming in de Kamers aan kwam, met een doorzichtig smoesje haar steun aan de verengelsing gaf. Wat hebben wij ons in die zogenaamd betrouwbare **SGP** vergist!

Tegen de verengelsing

Drie partijen (en de vertegenwoordiging van de provinciale partijen in de Eerste Kamer, de **OSF**) stemden tegen de wet en daarmee voor het behoud van het Nederlands als enige lestaal op de basisschool (buiten Friesland). Die drie partijen waren de **PVV,** de **SP** en de **Partij voor de Dieren.** De Kamerleden van de **PVV** en de **SP** hebben werkelijk alles uit de kast gehaald om hun collega's ervan te overtuigen dat zij de verkeerde weg waren ingeslagen, de weg die onze taal uiteindelijk in het ravijn zal doen belanden. Tevergeefs! **PVV**, **SP** en **PvdD** zelf kwamen vele zetels te kort om het onheil te keren. Als de kiezers, waarvan toch een groot deel de eigen taal wil behouden, in 2012 een meer verstandige keuze hadden gemaakt, had deze aanval op het Nederlands afgeslagen kunnen worden.

Nieuwe partijen

Er zullen deze keer buitengewoon veel nieuwe partijen meedingen naar een of meer zetels. Ofschoon met het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief nog niet duidelijk was welke dat allemaal zullen zijn, willen wij toch enkele, waarvan de deelname tamelijk zeker is, er uitlichten. Het betreft de groepering **Geen Peil**, het **Forum voor Democratie**, **VNL**, **Denk** en de **Piratenpartij.** Deze laatste heeft ons mondeling laten weten het streven baar behoud van de eigen taal sterk af te keuren, het zou nationalistisch zijn. **Denk** is een afscheuring van de **PvdA** en de afgescheurde Kamerleden hebben voor het invoeren van tweetalig basisonderwijs gestemd. De voormalige **PVV**-Kamerleden die nu opkomen op de lijst van **VNL** hebben daarentegen het invoeren van tweetalig basisonderwijs verworpen. **Geen Peil** zal de in te nemen standpunten laten afhangen van een peiling daartoe onder de achterban, dat geeft enige hoop. Wat het **Forum voor Democratie** betreft, tasten wij enigszins in het duister. De voorman van deze partij heeft wel aangegeven voor de Nederlandse cultuur te willen opkomen maar over de taal heeft hij nog geen uitspraak gedaan.

50+

Deze, onder ouderen nogal gewilde, partij krijgt van ons het nadeel van de twijfel. Er is in die gelederen veel onenigheid. Het ene Tweede Kamerlid stemde voor het Engels basisonderwijs en het andere tegen. De beide senatoren gaven uiteindelijk de doorslag en kozen voor de nieuwe wet, dus tegen het Nederlands.

Wij wensen onze lezers veel wijsheid toe op 15 maart.

De harde waarheid

Bij Taalverdediging voelen we ons soms een roepende in de woestijn, als het gaat om de verengelsing van ons onderwijs. Doet het niemand iets dat het Nederlands uit het onderwijs verdwijnt? Ziet niemand de schadelijke gevolgen voor onze taal? Of is het te weinig bekend dat er nog amper een universitaire opleiding is waar Nederlands wordt gesproken?

De verrassing was dan ook groot, toen op 17 december het Groot Dictee der Nederlandse Taal werd gehouden op de televisie. De schrijver van het dictee, A.F.Th. van der Heijden, hield in de vorm van een dictee een vlijmscherp betoog tegen de verengelsing van het hoger onderwijs. Met veel Franse woorden, die in de negentiende eeuw onze taal zijn binnengekomen en inmiddels gelukkig grotendeels weer zijn verdwenen, werd in krachtige termen aan de deelnemers duidelijk gemaakt hoe onverantwoord men in het hoger onderwijs met onze taal omgaat.

A.F.Th. van der Heijden

De deelnemers die zich de haren uit het hoofd hebben getrokken om de juiste schrijfwijze van deze krachttermen uit dit dicteenederlands, te vinden, werden dan ook gedwongen om goed over de inhoud na te denken. En omdat aan het Groot Dictee veel politici deelnemen, kwam de boodschap precies op de juiste plaats terecht. Het zijn namelijk deze politici die het onderwijs in de vreemde taal Engels wettelijk mogelijk hebben gemaakt.

Naast de academische wereld zelf kreeg ook de Taalunie een veeg uit de pan en kon men tussen de lettertjes door een afwijzing van de spellingsplannen van opiniepeiler Maurice de Hondt lezen.

Taalverdediging is zeer in haar nopjes over deze uitgebreide terechtwijzing door dhr. Van der Heijden en hoopt dat de aanwezigen en de tv-kijkers de boodschap goed in hun oren hebben geknoopt.

Taalunie over Nederlands in het hoger onderwijs

De Raad van de Nederlandse Taal en Letteren pleit in zijn notitie van 26 september 2016 met de titel "Nederlands als taal van wetenschap en hoger onderwijs" voor een sterke positie van het Nederlands in wetenschap en hoger onderwijs. Om die positie te kunnen garanderen, roept de Raad alle betrokken partijen op om een weldoordacht talenbeleid te voeren waarin het Nederlands, naast het Engels en andere talen, een sterke rol blijft vervullen. De Raad is een adviesorgaan en adviseert het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie over het te voeren beleid. In de notitie worden drie vragen gesteld:

1. Verliest het Nederlands door de verengelsing terrein binnen wetenschap en hoger onderwijs?
2. Zo ja, wat voor gevolgen heeft dat voor de Nederlandse taal en de maatschappij als geheel?
3. Wat is er dan nodig om een volwaardige positie van het Nederlands te kunnen garanderen?

De Raad stelt vast dat het Nederlands binnen de domeinen van wetenschap en het hoger onderwijs terrein verliest aan het Engels, maar ziet ook het belang van internationalisering en stelt de rol van het Engels in die context niet ter discussie. De Raad pleit voor een sterke positie van het Nederlands in onderzoek en hoger onderwijs, naast het Engels en andere talen, zodat andere maatschappelijke belangen niet ten koste hoeven te gaan van het hierboven genoemde belang van internationalisering. Om een sterke positie van het Nederlands te kunnen garanderen, doet de Raad een viertal aanbevelingen:

1. Garandeer ontsluiting van de wetenschappelijke kennis in het Nederlands in alle kennisdomeinen. Het is van belang dat iedereen toegang heeft tot wetenschappelijke kennis en inzichten. Ontsluiting hiervan in ook de taal van de maatschappij — voor Nederland en Vlaanderen: het Nederlands — biedt daartoe de beste garanties. Het bovenstaande houdt in dat binnen alle takken van wetenschap voldoende aandacht moet zijn voor het ontwikkelen van Nederlandstalige vakterminologie.
2. Waardeer excellente wetenschapsbeoefening in het Nederlands en in andere talen gelijkwaardig. Aan de meeste Vlaamse en Nederlandse universiteiten gebeurt de evaluatie van de kwaliteit van het onderzoek op basis van aantallen publicaties in Engelstalige toptijdschriften. Een kwalijk gevolg hiervan is dat het wetenschappers aanzet tot het publiceren in het Engels zonder dat daar een inhoudelijke reden voor is. De Raad pleit voor een herziening van de evaluatiesystemen.
3. Schep ruimte voor de ontwikkeling van taalvaardigheid van studenten in het Nederlands in zowel de bachelor- als de masterfase, in alle opleidingen; van afgestudeerden in het hoger onderwijs, de hoogstopgeleiden in onze samenleving, wordt een hoog niveau van taalvaardigheid verwacht. Denk aan de arts die zijn kennis moet kunnen doorvertalen naar een voor de patiënt begrijpelijke diagnose.
4. Maak werk van een weldoordacht talenbeleid, waarin de rol en de positie van het Nederlands, in relatie tot andere talen, worden duidelijk gemaakt. Ter uitvoering van overweging 3 worden de instellingen voor hoger onderwijs hier opgeroepen tot het uitwerken van een talenbeleid.

Op zich is het een vooruitgang dat de Taalunie aandacht besteedt aan dit onderwerp. Te lang heeft men zich afzijdig gehouden. Maar het is wel een mager begin. De notitie is typerend voor de Taalunie. Men is doodsbang om op lange tenen te trappen. Welke lange tenen? Het stuk staat vol met deze halfslachtige benadering:

1. Over de stortvloed van Engelse woorden in de Nederlandse taal: "Er zijn ook geen aanwijzingen dat deze woorden de status of de functies van het Nederlands bedreigen, wel integendeel".
2. "Hoewel meer dan vroeger gekozen wordt voor het Engels als instructietaal, is de toestand voor het Nederlands misschien minder zorgwekkend dan een eerste oppervlakkige analyse doet vemoeden."
3. "Het Engels lijkt het Nederlands als instructietaal te verdringen. Hoewel dat erg bedreigend lijkt voor het Nederlands als instructietaal, hoeft het dat niet noodzakelijk te zijn."
4. "Opleidingen in bepaalde topdisciplines moeten in andere talen dan het Nederlands kunnen worden ingericht om deze opleidingen internationaal te kunnen profileren."

De notitie van de Taalunie zal niet tot verbetering leiden. De enige oplossing is het aanscherpen van de wetgeving. Artikel 7.2 van de Wet op het Hoger Onderwijs bepaalt dat het onderwijs wordt gegeven in het Nederlands, met een aantal uitzonderingen. Deze wet wordt willens en wetens door alle betrokken partijen met voeten getreden. Het vreemde is dat deze wetgeving in de notitie niet wordt genoemd. De wet zal moeten voorschrijven dat alle opleidingen aan alle Nederlandse universiteiten in het Nederlands worden gegeven, zonder uitzondering. Uitzonderingen zijn niet nodig. Buitenlandse studenten en wetenschappelijk personeel doen eerst maar een cursus Nederlands. Het hoger onderwijs wordt betaald door de Nederlandse belastingbetaler. De ruimte ontbreekt hier om dieper in te gaan op de notitie. Gezien het belang van het onderwerp zal Taalverdediging daarom op deze notitie terugkomen.

Voorts:
In 2011 heeft de Onderwijsraad een advies uitgebracht onder de titel "Weloverwogen gebruik van het Nederlands in het hoger onderwijs". Geen enkele verwijzing naar dit advies. Het tijdschrift 'Onze Taal' (nummer 2016 -12) is voornemens in de loop van 2017 met een uitwerking van de notitie van de Taalunie te komen.

De zeer verengelsde universiteit van Groningen

Kritiek op de Nederlandse Taalunie

Er is al lange tijd veel kritiek op het doen en vooral het laten van de Nederlandse Taalunie (NTU). Die kritiek komt niet alleen uit onze achterban, maar is in kringen van bewuste en kritische gebruikers van het Nederlands vrij algemeen. Het gaat om de vermeende lakse houding van het instituut inzake het zuiver houden van de taal en ook wordt de NTU verweten veel te terughoudend te zijn wat betreft het bevorderen van het Nederlands buiten ons taalgebied. Ten derde ontbreekt elk optreden tegen het onderdrukken van het Afrikaans en het discrimeneren van Afrikaanstaligen in Zuid-Afrika door de ANC-regering. Dit terwijl dit land (beperkt) aangesloten is bij de NTU. Onlangs kregen enkele van onze taalverdedigers, die de NTU in hun brieven het bovengenoemde hadden kwalijk genomen, een uitvoerig antwoord van de nieuwe secretaris van de NTU, de heer De Coninck. Hieronder zijn antwoord:

"Wat het opnemen van Engelse leenwoorden in het Nederlands betreft, is de Taalunie, binnen haar huidige bevoegdheden, niet leidend, maar volgend. Wij registreren het gebruik van woorden in het Nederlands en ontsluiten de officiële schrijfwijze en het correcte gebruik ervan, maar keuren zelf geen woorden goed of af. In die zin voeren wij dus geen woorden in, ook geen Engelse. Met het overnemen van Engelse woorden hoeft volgens de Taalunie op zich niets verkeerd te zijn, althans niet als die (voorlopig) uiting helpen te geven aan een nieuw object of een nieuwe gedachte. Het Nederlands heeft altijd leenwoorden uit andere talen gekend en deze hebben de taal tot nu toe vooral verrijkt en niet verarmd. En soms worden deze leenwoorden na verloop van tijd (weer) vervangen door eigen Nederlandse woorden, zoals bijvoorbeeld intussen (weer) met 'muis' en 'toetsenbord' is gebeurd voor 'mouse' en 'keyboard'. Dat toont ook de veerkracht en levendigheid van onze taal. Tegelijkertijd stellen we vast dat er steeds vaker onnodig Engelse woorden worden gebruikt, ook wanneer er in het Nederlands al een perfect equivalent voorhanden is. Dat kan wel degelijk een bedreiging voor het Nederlands vormen, want het wijst mogelijk op een onvolkomen beheersing of zelfs een mindere appreciatie van de eigen taal. Dat moeten we dus vooral ontraden. Dat doen we als Taalunie ook, bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan het prikkelende initiatief Op-en-top Nederlands van de Stichting Nederlands.

Steeds vaker ergeren mensen zich aan het gedachteloos overnemen van Engelse woorden en het gebrek aan respect voor de eigen taal. Waarom noemt een vertegenwoordiger… Wat uw punt aangaande het democratische karakter van de Taalunie betreft, kan ik u erop wijzen dat de Taalunie in 1980 is ingesteld door de verkozen regeringen van Nederland en België, vanaf het begin van haar werking in 1983 wordt aangestuurd door een Comité van Ministers dat bestaat uit de wisselende Nederlandse en Vlaamse bewindspersonen voor Onderwijs en Cultuur en vanaf datzelfde moment in haar werking wordt gecontroleerd door een Interparlementaire Commissie die bestaat uit 22 wisselende parlementsleden van Nederlandse en Vlaamse zijde. In principe zitten alle democratische uitgangspunten dus in het zijn van de Taalunie als organisatie vervat. Via haar diverse commissies, werkgroepen en platforms is de Taalunie ook in ruim contact met specialisten en middenveldpartijen in Nederland en Vlaanderen. Hetzelfde geldt overigens in gelijkaardige zin voor de betrokkenheid van Suriname en de Caribische eilanden bij de organisatie, maar het zou hier te ver leiden daarop in detail in te gaan.

De vernederlandsing van woorden als 'portemonnee' is geen verdienste van de Taalunie. Deze schrijfwijze bestond al voor het ontstaan van de organisatie zelf en hangt vooral samen met de progressieve spelling die na de publicatie van het eerste Groene Boekje in 1954 in Nederland en Vlaanderen opgang heeft gekend. Omdat hierdoor heel veel dubbelspellingen van woorden bestonden en het voor het onderwijs moeilijk was jongeren een eenduidig systeem aan te leren, is de spelling in 1995, met veel publieke pijn en moeite, hervormd en in 2005, na even veel commotie, op punt gesteld. In de spelling zoals die nu wordt voorgeschreven, wordt inderdaad nog sterk aan etymologische principes vastgehouden en zijn minder keuzes in lijn met de progressieve spelling gemaakt. Ik begrijp dat u dat liever anders had gezien en er valt voor dat standpunt zeker iets te zeggen. Alleen stuit ook een meer fonetische spelling op de grenzen van wat in een taal te regelen valt. Niet iedereen spreekt woorden immers hetzelfde uit. Het woord 'tanken' dat u hieronder noemt, is hiervan een mooi voorbeeld. In Vlaanderen 'tanken' we met een 'a', ook al klinkt die in Nederland, onder invloed van het Engels overigens, als een 'e'.

Wat de spelling betreft, valt helaas niet één heiligmakend systeem te bedenken dat geen enkele uitzondering of inconsistentie kent. Omdat er voor taalgebruikers vooral nood is aan duidelijkheid, standvastigheid en herkenbaarheid van woordbeelden, houdt het Comité van Ministers van de Taalunie op dit moment vast aan spellingrust. In 2015 is daarom niets meer aan de spellingregels veranderd.

Kevin de Coninck

Wij zijn het met u eens dat het Nederlands vooral zonder drempels moet kunnen worden gebruikt door mens en maatschappij, zodat onze taal voor iedereen toegankelijk blijft. Daaraan werken we elke dag, door de regels en normen van het Standaardnederlands zo duidelijk mogelijk te beschrijven en beschikbaar te stellen via onze websites Woordenlijst.org en Taaladvies.net, evenwel zonder de levendigheid en veranderlijkheid van onze taal daarmee te beknotten. Daarvoor leveren we ook bijkomende inspanningen om bepaalde doelgroepen extra te bedienen, zoals jongeren en mensen met communicatieve beperkingen.

Tot slot, als persoonlijke noot, ben ik blij dat u net als ik 'okee' als schrijfwijze verkiest boven 'oké'. Als we afspreken dat we het allebei als 'okee' blijven schrijven en daarin voor navolging kunnen zorgen, maakt het misschien kans om als vorm zo dominant te worden dat de Taalunie en haar Commissie Spelling er niet meer omheen kunnen om het als schrijfwijze te accepteren en misschien zelfs voor te schrijven. Ik hoop u hiermee de positie van de Taalunie op beide punten nader toegelicht te hebben en dank ook u, net als de heer Kats, voor uw gewaardeerde inspanningen om het, op jullie eigen manier en met jullie geheel eigen mogelijkheden, op te nemen voor het Nederlands, dat we allemaal samen een bijzonder warm hart toedragen. Ik kijk alvast uit naar de resultaten van jullie acties om in Nederland meer politieke aandacht voor het Nederlands te vragen."

Commentaar Taalverdediging:

De heer De Coninck geeft precies aan waar het in de Taalunie aan schort, namelijk sturing. Men volgt de ontwikkeling, kortom men laat de verloedering van onze taal gewoon haar gang gaan. Er wordt niet gerept over de verengelsing, veroorzaakt door de overheid. Dat kan ook niet, want de Taalunie wordt in de gaten gehouden door politici. Met het Frans en het Spaans is dat anders. De Académie Française in Parijs en het bestuur van de organisatie van de Hispanidad in Madrid hebben de opdracht om de taal zo zuiver mogelijk te houden, onmiddellijk een vertaling voor binnengestroomde vreemde woorden te bedenken en voor te schrijven die vertaling te gebruiken. Ook wordt voor nieuwe begrippen meteen een woord in de eigen taal bedacht. Deze twee organisaties worden aangestuurd door taalkundigen en andere personen uit het culturele en wetenschappelijke leven en niet door politici.

Nederland wil geen taalbeleid

Het is al vaker gezegd, in Vlaanderen bestaat meer taaltrouw dan in Nederland. De laatste in de reeks om dat aan te tonen is Wilfried Vandaele, lid van het Vlaams Parlement voor de N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie) en tevens lid van de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie. In een opiniestuk in het dagblad De Standaard (Vlaamsvijandige krant) van 13 oktober 2016 beklaagt hij zich over het taalbeleid van Nederland. Hij schrijft over het rapport van de Nederlandse Taalunie met de titel Positie van het Nederlands in het Hoger Onderwijs. De verengelsing van het Hoger Onderwijs is in Nederland veel verder doorgedrongen dan in Vlaanderen. Voorbeeld: Van de bovenbouwopleidingen (masteropleidingen) is in Nederland 66 procent en in Vlaanderen 22 procent in het Engels. Te vrezen valt dat Vlaanderen zijn achterstand zal inhalen. De regelgeving om in een vreemde taal les te geven is in 2012 versoepeld. waarvan de resultaten stilaan zichtbaar worden. Een Nederlandstalige docent in steenkolenengels les geeft aan Nederlandse en Vlaamse studenten die na hun studie in een Nederlandstalige samenleving aan de slag gaan, is zonder meer contraproductief.

Vandaele verwijst ook naar het onderzoek van de Taalunie betreffende de positie van het Nederlands in het bedrijfsleven. Het is bekend dat de voertaal in sommige bedrijven allang niet meer het Nederlands is. Het onderzoek geeft aan dat de communicatie binnen de bedrijven in Nederland en Vlaanderen voor 80 procent in het Nederlands gebeurt. Geen grote verschillen dus. Vlaanderen beschikt sinds de jaren 1960 trouwens over een wettelijke regeling die het Nederlands in de bedrijven beschermt.

Het bovenstaande zou ertoe moeten leiden dat er een pleidooi voor taalbeleid (=taalpolitiek) wordt gehouden. Niets van dat alles. Vandaele vermeldt dat zijn Nederlandse collega's in de Interparlementaire Commissie van de Taalunie aangeven dat zij een taalbeleid eigenlijk niet willen. Deze conclusie zet een rem op de zo noodzakelijke samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen op taalgebied. Taalbeleid voeren betekent niet je afzetten tegen andere talen. Het betekent wel je moedertaal op peil willen houden in al haar functies. Een terecht standpunt van Wilfried Vandaele.

Hartelijk welkom bij de Boeingfabriek

Nederlandstaligen die een bezoek brengen aan de grootste Amerikaanse vliegtuigfabriek, worden daar bij de ingang vriendelijk welkom geheten in hun eigen taal. Boeing voert ook een taalvriendelijk beleid voor de afnemers van de vliegmachines. Een van onze kaderleden, die zich onlangs vergaapte aan de reusachtige fabriekshallen van Boeing in de buurt van de stad Seattle in de staat Washington, nam de moeite om bij de voorlichtingsafdeling navraag te doen naar de kosten die het aanbrengen van tweetalige aanduidingen in de vliegtuigen (bijvoorbeeld Nederlands en Engels) met zich meebrengen. ¨Hélemaal niets¨ was het antwoord. ¨Boeing levert de opschriften in alle gewenste talen of taalcombinaties tegen dezelfde prijs. Bij een grote onderhoudsbeurt worden eventuele aanpassingen hieromtrent ook zonder extra kosten aangebracht¨. Onze taalverdediger wilde toen weten waarom de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (KLM) dan met uitsluitend Engelstalige opschriften rondvliegt. ¨Dat was een keuze van de KLM en niet van ons,¨ liet de voorlichter weten. ¨Wij hebben alle eerbied voor het Nederlands en het Afrikaans. Dat de KLM dat niet schijnt te hebben, daar kunnen wij niets aan doen.¨ Duidelijk!

Minacht de KLM het Nederlands?

Door de uitlating van de Boeing-voorlichter voelde ons strijdlustige kaderlid zich buitengewoon geïnspireerd om de KLM eens flink aan het hoogteroer te voelen over het totaal ontbreken van het Nederlands aan boord van de kisten:

“Wat is er toch allemaal aan de hand met de KLM? Het onnodige en overbodige gebruik van het Engels neemt hand over hand toe. Als je met de KLM vliegt dan wordt in de vliegtuigen alles aangeduid met Engelse termen. dat is begrijpelijk, maar dat er geen Nederlandse aanduidingen zijn aangebracht is een Nederlandse vliegmaatschappij onwaardig. De KLM, de trots van Nederland? Nou nee!

Als je bijvoorbeeld met de IJslandse maatschappij Loftleidir vliegt, dan staat alles keurig in het IJslands aangegeven en komt het Engels op de tweede plaats. Is Nederlands een minderwaardige taal? Ik ben van plan daarom niet meer met de KLM te vliegen.”

Vanessa Aranda, die namens de KLM de vragen moest beantwoorden, betoonde zich een ware gezagvoerder der uitvluchten:

“Hartelijk dank voor uw bericht. U geeft aan dat u er moeite mee heeft dat KLM in de vliegtuigen alles aanduidt met Engelse termen en dat dezelfde informatie niet in het Nederlands vermeld wordt. Het spijt mij te horen dat u hierdoor denkt dat KLM het Nederlands een minderwaardige taal vindt.

Ik kan u verzekeren dat KLM er heel trots op is om de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij van Nederland te zijn. Daarbij wordt de Nederlandse taal zeer zeker niet als minderwaardig beschouwd en doet KLM haar best om haar Nederlandse imago te behouden in de internationale luchtvaartwereld. Daarbij moet er ook rekening gehouden worden met de vele internationale passagiers die met KLM reizen. Daarentegen kan ik begrijpen dat u de Nederlandstalige aanduidingen mist. Uw ervaring en gevoel daarbij kan ik helaas niet ongedaan maken. Wél wil ik u graag bedanken voor uw signaal. Ik stuur uw reactie door naar het verantwoordelijk management. Wellicht dat er naar aanleiding hiervan wijzigingen zullen worden doorgevoerd. Garanties kan ik u daarvoor helaas niet geven. Ik hoop van harte dat wij u spoedig toch weer aan boord mogen verwelkomen.”

Welnu, dat laatste kan Vanessa wel vergeten!

Loftleidir: IJslands eerst!

Dan de nationale luchtvaartmaatschappij Loftleidir/ Icelandair, zeg maar de KLM van IJsland. Ook daar heeft men geen boodschap aan de drogredenen die de KLM aanvoert om de eigen taal weg te kunnen laten aan boord. Loftleidir/Icelandair is van IJsland en dat laat men de buitenlandse luchtreizigers die van de maatschappij gebruik maken duidelijk weten. Het is ¨IJslands eerst¨ op de borden in de vliegtuigen, in het vluchttijdschrift dat de inzittenden kunnen inzien, op de spijskaarten en de afrekenbonnen. Ook de (promotie) films die aan boord vertoond worden, zijn in het IJslands te beluisteren. Zelfs de mededelingen over de aankomsttijd, de vliegsnelheid en de vlieghoogte verschijnen in het IJslands op de beeldschermen. En dat allemaal voor de ongeveer één procent IJslanders in de vliegtuigen. Wat hebben zij dat wij niet hebben, vragen we ons af. Het antwoord luidt: een luchtvaartleiding met zelfrespect, in plaats van minachting voor de eigen taal, zoals hun Nederlandse collega’s ten toon spreiden.

ING op Schiphol

De leiding van de zeer taalvervuilde luchthaven, Schiphol, heeft de grote Nederlandse financiële instelling ING zo gek gekregen om alleen nog in het Engels reclame te maken op het luchthaventerrein. Alle steigers die aan de pieren bevestigd zijn om de reizigers de gelegenheid te geven in en uit de vliegtuigen te stappen, zijn in de ING-kleur oranje geverfd en dragen Engelstalige leuzen. Wij vragen ons af hoe

het mogelijk is dat de leiding van ING zich zo onder druk heeft laten zetten. Nut heeft het niet. Het levert alleen maar schade op. Veel Nederlandstaligen krijgen hierdoor een nog grotere hekel aan deze bank, die ermee aangeeft maling te hebben aan de taal van haar klanten. Vreemdelingen die zulk een schandelijke uiting van taalverraad zien, denken dat ING een slecht zelfbeeld heeft en dat door het gebruik van een vreemde taal wil verdoezelen. Anderstaligen zullen bovendien de indruk krijgen dat er een vies luchtje aan het Nederlands moet zitten, waardoor ING zich genoodzaakt ziet die taal te mijden. In alle gevallen is met dit taalbeleid niemand gediend, maar de bestuurders van de grote Nederlandse onderneming staan zo ver van het volk af, dat ze dit toch niet begrijpen. Leden van deze geblindeerde kaste zijn directeur van de ene onderneming en commissaris bij de andere en ontmoeten doorgaans alleen elkaar, in het Engels natuurlijk. ¨Gewone¨ Nederlandstalige mensen komen ze in het dagelijks leven niet tegen.

Intussen op IJsland

Waar Nederlandstaligen op de nationale luchthaven Schiphol naar de eigen taal kunnen fluiten, worden de IJslanders op hún nationale luchthaven Kevlavik op taalgebied werkelijk vertroeteld. Als er in Europa één overstapvliegveld is, dan is het wel Kevlavik. 77% van degenen die daar vertrekken en aankomen, reizen van Noord-Amerika naar Europa of omgekeerd, weliswaar vaak met een verblijf van enkele dagen op het eiland, maar daarna vliegen die luchtreizigers weer door (daar kan Schiphol eenvoudigweg niet aan tippen). De overige 23% bestaat hoofdzakelijk uit buitenlanders, die, vanuit Europa en Noord-Amerika reizende, IJsland als enig reisdoel hebben en daarna weer terugkeren. IJslanders vormen er, op de luchthavenmedewerkers na natuurlijk, een kleine minderheid. Evenwel staat alles, maar dan ook alles, er in de eerste plaats aangegeven in het IJslands en daarna in het Engels.

Oogstrelend

Heeft u ooit zo'n oogstrelende achterkant van een bestelwagen gezien? Deze van volledig Nederlandse opschriften voorziene bedrijfswagen troffen we aan voor de deur van de op taalgebied smerigste luchthaven van de wereld en omstreken, Schiphol. Omdat de luchthavenleiding de aanblik van zo veel Nederlands niet kon verdragen, had men de gordijnen in de Ivoren verkeerstoren hermetisch gesloten. De stoppen van de camera's die het luchthavengebied 24 uur per etmaal in de gaten houden, moeten zijn doorgeslagen en in de bewakingsruimte waar de beeldschermen staan opgesteld waarop die camera's zijn aangesloten, zullen de alarmbellen zijn gaan rinkelen. Het zal ons niet verbazen wanneer de veiligheidsdienst het bevel zal krijgen voortaan de wagens van deze Nederlandstalige onderneming te weren! TIP: Parkeer ook eens een met uitsluitend Nederlandse woorden versierde wagen voor de gevel van de Luchthaven Schiphol, en ga dan uitgebreid staan zwaaien in de richting van het raam waarachter de (men)taalgestoorde directie zetelt.

Taalvriendelijk IJsland

Op de IJslandse nationale luchthaven Kevlavik wordt men in het Nederlands Goede Reis gewenst. Op Schiphol kan zo'n kleine mededeling in de Nederlandse taal taal er niet van af.

Op deze luchthaven wordt men ook in het Nederlands welkom geheten, net zoals bij de hoofdstedelijke toeristendienst van Reykjavik, waar zelfs een Nederlandssprekende baliemedewerkster raad geeft.

In het Noord-IJslandse Akureyri troffen we een reclamebord aan waarop gebruik gemaakt werd van een oude Nederlandse land- en zeekaart van de noordelijke omgeving van het eiland.

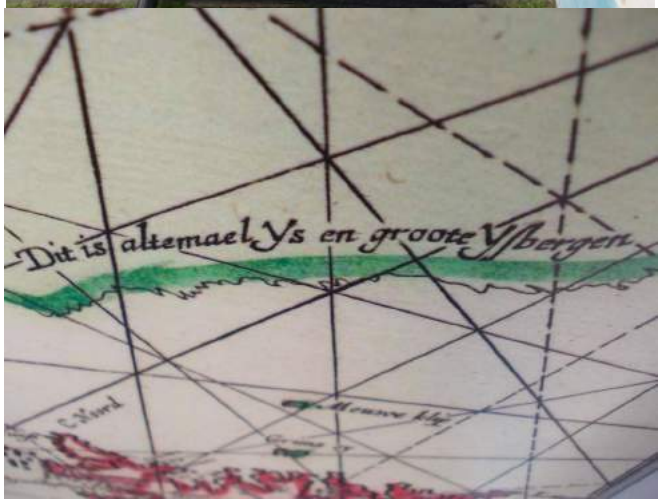

Amerikanen willen stroopwafels!

De Nederlandse stroopwafel is zeer geliefd in de Verenigde Staten van Amerika. Zo geliefd dat de luchtvaartmaatschappij United Airlines ze tijdens de binnenlandse vluchten ronddeelt als versnapering bij de koffie. De luchtreizigers willen dan wel échte stroopwafels, met op de verpakking het Nederlandse woord “Stroopwafel¨ en geen Engelse benaming voor de lekkernij, want dan zou het wel eens om een veel minder smakelijk namaakproduct kunnen gaan. Tijdens een vlucht van ¨United¨ vertelde een van de vriendelijke gastvrouwen die de stroopwafels uitdeelde, aan een aanhanger van Taalverdediging dat zij tijdens een bezoek aan de luchthaven Schiphol in de supermarkt (Albert Heijn red.) van die namaakdingen was tegengekomen. Ze heetten daar ¨Syrup Waffles¨ zei zij. Onbegrijpelijk! ¨Als er in je eigen land zulke verrukkelijke wafels gebakken worden, waarom bied je dan die misbaksels uit het buitenland aan¨, voegde zij er aan toe. Onze taalverdediger vertelde haar maar niet dat Albert Heijn denkt dat zijn klanten gesteld zijn op Engelse namen voor oer-Nederlandse etenswaar. Dat had zij waarschijnlijk opgevat als een ongepast grapje.

United Airlines: Stroopwafel

Albert Heijn: Syrup Waffles

Panne(n)koeken in Canada

Loopt de Amerikanen het water in de mond bij de aanblik van het woord ´Stroopwafel¨, in Canada begint het Nederlandse woord ´Pannekoek¨ zijn intrede te doen. De Nederlandse ondernemer Ton Netens, die op het prachtige natuureiland Bretonse Kaap, in de provincie Nieuw-Schotland, iets ten noorden van het stadje Baddeck, een herberg uitbaat, kan er van meepraten. Jarenlang had hij zogenaamde ¨Crapes¨ op de spijskaart staan. De klanten bestelden ze maar af en toe, maar toen hij op het idee kwam om de Nederlandse naam ¨Pannekoeken¨ te gebruiken, waren ze niet meer aan te slepen. Ton staat ze van ‘s morgens vroeg tot ‘savonds laat te bakken en de gasten smullen er van. Ze zijn beschikbaar in allerlei varianten en de prijs is aantrekkelijk. De bezoekers vragen er onmiddellijk om, in het Engels, het Frans, of het Keltisch. Deze derde taal van Nieuw-Schotland wordt gesproken door in de negentiende eeuw uitgeweken Schotten, die hun, in Schotland bijna uitgestorven, taal hebben behouden en er zelfs een middelbare Keltischtalige school hebben gesticht. Er komen ook wel Nederlandse toeristen in zijn herberg, maar dat zijn volgens de waard maar zeurkousen. Zij wezen hem erop dat ¨Pannekoeken¨ tegenwoordig met een zogenaamde tussen-N geschreven moest worden als ¨Pannenkoeken¨. Onze verslaggever stelde hem gerust, omdat de Taalunie het woord ´Pannekoek¨, dus zonder die tussen-N, weer in ere gaat herstellen.

Het in Schotland vrijwel uitgestorven Keltisch leeft voort in de Canadese provincie Nieuw-Schotland. Er is zelfs een Keltisch college voor lager en middelbaar onderwijs.

Berigte uit die Suide

Onze voorzitter Marcel Bas is zuidelijk Afrikadeskundige, kan zich vloeiend in de Afrikaanse variant op onze taal uitdrukken en volgt de ontwikkelingen op taalgebied in Zuid-Afrika en Namibië op de voet. Ook onderhoudt hij intensieve contacten met de Afrikaanstaligen en reist daarvoor geregeld af naar het zuiden van Afrika. Vanaf dit nummer zal er een bladzijde in onze Nieuwsbrief beschikbaar zijn voor zijn ¨Berigte uit die Suide¨.

Identiteit en overleving in Zuid-Afrika: de Solidariteit Beweging

De hulporganisatie Solidariteit Beweging komt op voor Afrikaners, de nieuwe gemarginaliseerden in Zuid-Afrika. Na de afschaffing van de apartheid in 1994 zou de pluralistische Zuid-Afrikaanse Grondwet in culturele minderheidsrechten voorzien en met de ANC-SACP-coalitie een racismevrij Zuid-Afrika bouwen. Dat bleek ijdele hoop, want de 'Regenboognatie' stelde allerlei nieuwe rassenwetten in, die de Afrikaners en hun taal en cultuur discrimineerden. Verder heersen er corruptie en verval van politiek en overheid. De Solidariteit Beweging biedt een alternatief: waar de regering de Afrikaners benadeelt, daar schiet Solidariteit hun te hulp. Maakt u kennis met saamstaan: solidariteit op z'n Afrikaans. De christendemocratische Solidariteit Beweging komt voort uit de in 1902 opgerichte Mynwerkersunie en bestaat thans uit achttien instellingen, waaronder de vakbond Solidariteit zelf, de landelijke nieuwsdienst Maroela Media, de radiozender Pretoria FM, de armenzorginstelling Helpende Hand, de burgerrechtenorganisatie AfriForum, de bekende, oude overkoepelende taal- en cultuurorganisatie FAK, de universiteit Akademia, de uitgeverij Kraal Uitgewers en diverse financiële volksinstellingen. Zij handelen vanuit het constante gevoel van saamstaan (solidariteit) met de eigen mensen in nood, versterkt door een gedeelde, christelijke Afrikaneridentiteit. Daarnaast onderhoudt de organisatie goede contacten met andere organisaties die zich eveneens voor de Afrikaners inzetten, zoals de partij Vryheidsfront Plus, de Afrikaanse Taal- en Kultuurvereniging (ATKV), en vormt een steeds hechtere alliantie met de Orania Beweging van het Afrikanerdorp Orania.

Heruitvinding. Na 1994 hebben de gemoderniseerde, verstatelijkte Afrikaners zichzelf wel opnieuw moeten uitvinden, want zoals zij vroeger door de staat werden onderhouden, onderhouden zij nu een staat die hen achterstelt. De gevolgen zijn catastrofaal voor de Afrikanertaal en -cultuur. Samenleving, cultuur en onderwijs raken grondig verengelst, Afrikaanse en Nederlandse straat- en plaatsnamen verdwijnen, standbeelden worden verwijderd of omgedoopt en steeds meer Afrikaners worden tot de bedelstaf veroordeeld omdat zij wegens hun huidskleur op de arbeidsmarkt gediscrimineerd worden. Draagkrachtigen emigreren naar Engelstalige landen zoals Australië, terwijl de Bruinmense (Afrikaanstalige kleurlingen, dus geen zwarten) steeds verder verarmen.

Afrikaner actie. Solidariteit is de laatste tien jaar dan ook enorm gegroeid, mede dankzij haar acties tegen discriminatie – eufemistisch regstellende aksie genoemd. De beweging telt thans 350.000 leden, waarvan de vakbond er 150.000 heeft. Met mannen als Dirk Hermann, Kallie Kriel, Willie Spies, Flip Buys en Jaco Kleynhans (nu directeur van de Orania Beweging) bindt ze in rechtbanken, het parlement, kranten, op radio en tv en op straat vaak succesvol de strijd aan tegen deze 'omgekeerde Apartheid' en de aanval op Afrikanerbelangen. Vaak staat ze ook Bruinmense bij als zij verwikkeld zijn in geschillen met de overheid. Niet alleen politiek maar ook cultureel boekt ze successen: onlangs tikte de opperrechter de gemeente Tshwane (Pretoria) op de vingers nadat AfriForum had aangetoond dat de gemeente vele 'kwetsende' Afrikaanse en Nederlandse straatnamen (zoals Kerkstraat en Andriesstraat) onrechtmatig had omgedoopt tot antiapartheidsstrijdersnamen. Alle Afrikaanstalige en tweetalige universiteiten zijn immers verengelst en het aantal Afrikaanstalige scholen is alleen al tussen 2010 en 2015 met 350 stuks afgenomen. In de provincie Limpopo (oorspronkelijk Noord-Transvaal geheten) is er nog maar één Afrikaanstalige school over. Vele scholen volgen. Om toch onderwijs in het Afrikaans mogelijk te maken, heeft Solidariteit de beroepsgerichte hogeschool (in Nederland: MBO) Sol-Tech, alsook de universiteit Akademia opgericht. Minister Nzimande heeft echter al aangekondigd dat hij Akademia zal dwingen haar deuren te sluiten. Zijn argument: Afrikaanstalig onderwijs zou anderstaligen 'uitsluiten'. De minister is echter niet in zijn voornemen geslaagd. Solidariteit is geen politieke partij, gaat geen allianties aan met politieke partijen, geeft geen stemadviezen, maar beïnvloedt met haar lobby- en pressie-acties gericht op politieke partijen en ministeries wel de politiek van het land. Deze onafhankelijke positie biedt haar de ruimte om op te treden als belangenbehartiger voor haar leden en de gemeenschappen waartoe die behoren. Ze is de Zuid-Afrikaanse staat dan ook een luis in de pels. De staat gedraagt zich steeds totalitairder en onverdraagzamer tegenover oude, etnische minderheden. In haar pogingen de zwarte meerderheid aan zich te binden, wil de regering macht behouden ten koste van de belangen van andere volkeren. Zolang er nog instellingen zijn als Solidariteit, die de regering wijzen op naleving van het pluralisme van de Grondwet, staat de Grondwet regelmatig dergelijke regeringsambities in de weg.

Imago. Er staat meer op het spel: de reputatie van het Nieuwe Zuid-Afrika. Het land gaat door een economische en maatschappelijke crisis die gemakshalve de Apartheid en uiteindelijk de Afrikaners aangerekend wordt. Maar hoe groter het succes van Solidariteit, hoe slechter het imago van het Nieuwe Zuid-Afrika. Binnen deze toenemend falende staat ontwikkelt Solidariteit zich noodgedwongen tot een staat binnen de staat, toenemend met eigen voorzieningen, economie en gemeenschapsstructuren. Dit verdient aanbeveling, want door zich naar het voorbeeld van Solidariteit te organiseren zouden ook andere kleinere gemeenschappen zich kunnen versterken en de steeds grauwer wordende Regenboognatie ontlasten – teneinde niet in haar verdere verval te worden meegezogen.

Behoorlijk Bestuur

(Door drs. Johan Derks)

Dit tijdschrift besteedt al vele jaren op een fantastische manier aandacht aan de noodzaak om de ontwikkeling van het Nederlands op alle terreinen te bevorderen los van de invloed van het Engels. Omdat ik in Polen een postacademische studie Interlinguistiek volg, krijg ik voortdurend te maken met theorieën over taalpolitiek, vraag ik me natuurlijk ook wel eens af, of Taalverdediging het met zijn campagnes het bij het rechte eind heeft. Waar strijden wij eigenlijk tegen en waar strijden wij voor? Mijn gedachten op dat punt zijn als volgt.
Uiteraard is de vervuiling van het Nederlands door het onnodige invoeren van Engelse woorden een groot kwaad. Het gaat er niet in de eerste plaats om, dat we gedwongen worden nieuwe woorden te begrijpen, maar om de motieven die er achter liggen. Die kunnen zijn 1) economisch: het opdringen van nieuwe producten, werkmethodes of ander cultuurgoed dat uit de angelsaksische wereld afkomstig is 2) sociaal-psychologisch: de behoefte van mensen zich van anderen positief te onderscheiden door het gebruik van indrukmakende woorden 3) technisch-wetenschappelijk: het ontbreken van een passend Nederlands woord om een nieuw begrip uit te drukken, enz.
De eerste twee motieven zijn kwalijk, ze tasten onze leefwijze, culturele ontwikkeling en identiteit aan.
Maar er zijn andere deelproblemen, waar Taalverdediging de nadruk op legt: het vroege onderwijs van het Engels aan kinderen. Tast die de taalontwikkeling van het Nederlands aan? Zolang het aantal uren dat aan het vreemde-talen-onderwijs besteed wordt binnen de perken blijft, ben ik daar niet zo zeker van. Er is uiteraard een grens, maar ligt die bij vier uur per week of bij tien uur? Wordt daar onderzoek naar gedaan?
Maar zelfs als er bij een beperkt aantal uren per week, geen probleem bestaat voor de ontwikkeling van het kind in zijn taal, dan is er toch een ander effect. Stel dat Harlingen de grootste haven van Nederland was, zoals nu Rotterdam en door de werkgelegenheid en bevolkingstoename daar was het Fries voor Nederland even belangrijk als het Hollands. Dan zouden veel Nederlanders tweetalig zijn en was het Fries voor Hollanders geen vreemde taal. Dat soort tweetaligheid komt in veel landen in de wereld voor. Maar het Engels wordt nergens in Nederland als geboortetaal gesproken. We hebben het dus binnenslands niet nodig. Alleen in internationaal verband - en dat is natuurlijk heel belangrijk - hebben we het nodig.
Maar wie hebben het dan nodig? Absoluut niet iedereen. Hadden we vrijheid van tweedetaalkeuze op school, buiten de grensstreek met Duitsland en Wallonië, dan zou er met de keuze van vreemde Europese of zelfs buiteneuropese talen niets mis zijn. Dat de scholen toch gedwongen worden tot het Engels, is een gevolg van overschatting van het belang van het Engels op zulke jonge leeftijd - laten we zeggen groepen 1 tot 6 - voor het latere leertraject van het kind. Daardoor wordt geld verspild, dat veel effectiever besteed kan worden aan het leren van Engels[1] in het voorwetenschappelijk onderwijs, dus aan leerlingen van een beperkt aantal schooltypen en -jaren en aan talige bijscholing op de universiteit zelf (voorzover die - helaas - haar huid verkocht heeft aan een bestuur, dat dweept met Engelstalige colleges vanwege prestige en de financiéle voordelen).
De huidige praktijk schept een tweedeling in het Nederlandse volk, trouwens in de meeste niet-engelstalige landen van Europa. Om meteen maar de sprong naar het Europese niveau te maken: in de Europese Unie verstaat 50% van de bevolking van 15 jaar en ouder geen Engels. Buiten Ierland en Engeland, die samen 21% van de EU-bevolking uitmaken, verstaat en spreekt maar 37% van de anderstaligen Engels[2], te verdelen als (alles afgerond) 7% met een zeer goede beheersing van het Engels, 17% met een goede beheersing en 12% met slechts basiskennis.

Tabel 1: Beheersing van het Engels in de landen van de EU naar niveau (m.u.v. Kroatië, in 2012 nog geen EU-lid)

Land	Bevolking ≥ 15	Beheersing als vreemde of moeder-taal			
		Heel goed (%)	Goed (%)	Basiskennis (%)	Totaal (%)
Ierland	3 522 000	99	0	1	100
Groot-Brittannië	51 848 010	99	0	1	100
Nederland	13 371 980	28	52	10	90
Malta	335 476	46	30	12	89
Denemarken	4 561 264	38	34	15	86
Zweden	7 791 240	34	34	18	86
Cyprus	660 400	31	31	12	73
Oostenrijk	7 009 827	15	31	26	73
Finland	4 440 004	18	25	27	70

[1] leermethoden, lerarenopleiding enz.
[2] *Is ELF* (English as a Lingua Franca) *more effective and fair than translation? An evaluation of the EU's multilingual regime* Michele Gazzola en François Grin in *International Journal of Applied Linguistics* , vol. 23, No 1

Slovenië	1 759 701	17	25	18	59
Duitsland	64 409 146	9	26	21	56
Luxemburg	404 907	18	27	10	56
België	8 939 546	14	24	15	52
Griekenland	8 693 566	19	19	13	51
Estland	945 733	9	27	14	50
Letland	1 447 866	7	18	20	46
Frankrijk	47 756 439	3	16	20	39
Litouwen	2 829 740	5	17	15	38
Italië	51 862 391	4	21	8	34
Polen	32 413 735	7	15	11	33
Roemenië	18 246 731	7	14	10	31
Tsjechië	9 012 443	8	16	4	27
Portugal	8 080 915	2	13	11	27
Slovakije	4 549 955	7	14	5	26
Bulgarije	6 537 510	7	13	5	25
Spanje	39 127 930	3	11	9	22
Hongarije	8 320 614	4	7	8	20
Totaal	408 879 069				50 (van alle EU-burgers)
Percentage inwoners van niet-engelstalige EU-landen		7	17	12	37 (van 79% van alle EU-burgers)
Percentage inwoners van engelstalige EU-landen		99	0	1	100 (van 21% van alle EU-burgers)

Nederland is dus het best Engels sprekende land, buiten Ierland en Engeland in de Europese Unie. Iets om trots op te zijn?
Dat hangt er van af, of u het Engels als de enige wereldtaal accepteert en van de vraag waar u het belang van ***goed*** Engels spreken in ziet. Wij Nederlanders zijn namelijk niet nummer één waar het *heel goed* Engels spreken betreft. Dat doet maar 28% van de bevolking, Malta, Denemarken, Zweden en Cyprus streven ons voorbij. Daar moet dus de scheiding tussen een grotendeels verengelste bevolking en een buitengesloten niet-engelssprekend deel veel sterker zijn dan hier. Geen aanlokkelijk perspectief. Aan de andere kant is het relatief lage percentage van 28% *heel goed* engels sprekende nederlanders ook een nadeel. Want alleen zij zijn de bevoorrechten, die zich internationaal-politiek goed kunnen oriënteren; denk aan het opzoeken van engelstalige informatie op internet, het kunnen lezen van specialistische artikelen, bv. over patenten of gewoon het volgen van een debat in het Europees parlement. Anglofiele deskundigen als Philippe van Parijs redeneren, dat juist om zich internationaal-politiek staande te kunnen houden, het aan te raden is *heel goed* Engels te kunnen spreken. Wat die deskundige vergeet is, dat dat een onhaalbaar "ideaal" is. Alle onderwijsonderzoeken, inclusief die over vroegtijdig talenonderwijs, wijzen er op, dat in een overigens Nederlandstalige omgeving, anders dus dan op Malta en Cyprus en in dunbevolkte Skandinavische landen, er weinig winst valt te behalen met dat soort vervreemdende technieken. Het is nergens voor nodig de hele bevolking tot halve engelstaligen op te voeden.
Waar ligt dan het streefpercentage van *heel goed* Engelssprekende Nederlanders? Dat hangt, zoals gezegd, van de keuze van wereldtalen af. Waarom alléén Engels?
Er zijn statistieken van het percentage burgers van inwoners van de EU, die óf Engels óf Frans óf Duits goed spreken, gepubliceerd in 2014 en geldend voor 24 landen[3], maar helaas zonder Nederland, Malta, Luxemburg en Ierland.

Tabel 2: Percentage talig buitengesloten inwoners van de EU bij twee taalpolitieke keuzes voor de EU: alleen Engels en zowel Engels als Frans als Duits (ondervraagd zijn burgers van 25 tot/met 64 jaar).

Lando	Nur angla	Tri lingvoj	Lando	Nur angla	Tri lingvoj	Lando	Nur angla	Tri lingvoj
Groot-Britt.	1	0	Duitsland	43	1	Portugal	64	54
Zweden	9	9	Estland	54	46	Tsjechië	67	47
Denemarken	15	13	Griekenland	54	52	Spanje	67	58
Cyprus	17	47	Italië	54	40	Slovakije	70	49
Finland	20	19	Frankrijk	55	0	Polen	75	62
Oostenrijk	32	0	Kroatië	56	38	Bulgarije	79	64
Slovenië	40	23	Letland	59	48	Roemenië	81	74

[3] http://www.unige.ch/fti/recherches/groupes/elf/files/9614/5865/9202/elfwp14.pdf, gegevens uit 2011

België	42	14	Litouwen	62	45	Hongarije	85	77
						TOTALO	49	28

Het interessante is, dat terwijl met alleen Engels als EU-taal 49% van de burgers buitengesloten wordt[4], door de drietaligheid ŷéél minder europeanen buitengesloten worden: 28%.

Een statistiek, die het effect van buitensluiting nog schrijnender in beeld brengt is de volgende, waaruit blijkt, dat, hoe rijker je bent, des te groter de kans, dat je (goed) Engels spreekt.

Tabel 3: Percentages van buitengesloten inwoners van EU naar taalpolitiek en inkomensklasse (zonder Kroatië).

Kategorio	1	2	3	4	5
Lingva politiko					
24 lingvoj	1	0	0	0	0
Tri lingvoj	38	29	25	21	13
Nur angla	60	56	52	45	29

Een eentalig Europa is dus een ramp, zowel voor het behoud van de afzonderlijke talen, als voor de mogelijkheid van gewone europeanen zich betrokken te voelen, respectievelijk betrokken te worden bij de Europese politiek. Er is maar één goede oplossing: het invoeren van een taal, waar niemand zich aan hoeft te storen, want die tast geen andere talen aan en heeft geen nationalistische of kapitalistische achtergrond: Esperanto, maar de politici denken meestal, dat ze de mensen nooit kunnen bewegen zo'n taal te gaan leren, ook al is die relatief heel gemakkelijk en heeft zij een even grote literatuur, vertaald en oorspronkelijk, als andere (kleine) europese talen.

[4] met de gegevens van Nederland erbij zou het wat hoger uitkomen, maar er is ook verschil met de vorige statistiek, want daar zaten de leeftijdsgroepen 15-24 jaar en 65+ bij.

Voetnoot redactie: Johan Derks is Esperantist en heeft voor de aardigheid in de tabellen 2 en 3 enkele aanduidingen in het Esperanto vermeld, Hier volgen de vertalingen naar het Nederlands:

Nur Angla = Alleen Engels, lando = land, lingvoj = talen, tri = drie, kategorio = categorie.

Tilburgse academici op dwaalspoor geraakt

Op maandag 5 september 2016, bij de opening academisch jaar had de universiteit van Tilburg de Nederlandse minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem zo ver gekregen om een voordracht te verzorgen. Dit verhaal werd via het internet naar een ruimer publiek aangeboden. Toen ik zelf met veel interesse hiervoor ging zitten, dacht ik bij het aanhoren van de inleider van de middag op het verkeerde webadres te zijn beland. De gesproken taal was namelijk het Engels en de locatie bleek ene Tilburg University te zijn. Na een korte zoektocht kon het echter niet anders dan dat ik hier juist was en richt de Tilburgse universiteit zich anno 2016 blijkbaar exclusief op Engelssprekenden.

Een dergelijke dwaling is ver van de oorspronkelijke bedoeling van het onderwijs in deze streek. In het begin van de 20e eeuw was er in dit deel van Nederland behoefte aan het verder opleiden van de bevolking, daarom werd door Martinus Cobbenhagen in 1927 de Roomsch Katholieke Handelshoogeschool opgericht. Deze onderging een aantal naamsveranderingen en mocht zich zelfs in de jaren tachtig universiteit gaan noemen. Zo kreeg Brabant haar eigen academische plek, gespecialiseerd in mens- en maatschappijwetenschappen. Maar in het jaar 2001 besloot het College van Bestuur van de universiteit zich af te keren van Nederland en aansluiting bij een gezichtsloos internationalisme te zoeken en heet vandaag dus… Tilburg University.

In het verlengde van deze koers moeten we dan ook de toespraak van de minister zien. Dit verhaal in een buitenlandse taal kwam de spreker elders op het internet, waaronder op de korte-berichtendienst Twitter, op forse kritiek te staan. Een onthutste twitteraar vond het gebruik van Engels op deze openingsdag van een Nederlandse universiteit zelfs ronduit idioot. Dijsselbloem had als titel gekozen ‘hoe zonder internet te overleven, naar een digitale maatschappij waarin mensen ertoe doen’. Tenminste zij die volledig verengelst zijn. Dit had nu alvast het gevolg dat talloze geïnteresseerde toehoorders, die een verstaanbare toespraak van een belangrijk minister verwachtten, direct afhaakten.

Sjors Remmerswaal

De minister spreekt Engels

De dikke en de dunne taalvandaal

Ir. Marius Elders uit Eindhoven heeft het de afgelopen maanden flink aan de taalstok gekregen met instellingen die gretig gebruik maken van Engelse woorden en zich, na de kritiek die dat oplevert, verschuilen achter de brede kaft van de dikke en de dunne Van Dale. Het betreffende Engelse woord zou daarin staan en dus Nederlands zijn. Als voorbeelden noemt Marius de Kamer van Koophandel, die in haar brieven kwistig gebruik maakt van de termen ¨front office¨ en “back office¨ en de Rijksdienst voor het Wegverkeer, die de voorkeur geeft aan ¨card¨ boven het woord ¨kaart¨. Beide instanties beweren dat deze Engelse woorden inmiddels ingeburgerd zijn in het taalgebruik, daardoor opgenomen zijn in genoemde woordenboeken en daarom tot de Nederlandse woordenschat zouden behoren. Een bespottelijke redenering! Het blijven gewoon Engelse woorden die ons door deze taalvervuilers worden opgedrongen. Marius Elders heeft beide instellingen de mantel uitgeveegd en raadt iedereen aan geen genoegen te nemen met de drogreden omtrent die vreselijk taalvervuilde dikke en dunne Van Dale.

Bavaria brouwt niet meer in het Nederlands

De bierbrouwer Bavaria (Engels voor Beieren) heeft de straten in veel steden en dorpen in Nederland ontsierd met volledig Engelstalige reclame-aanplakbiljetten. Hoe is de leiding van deze gerstenat-vervaardiger daartoe gekomen, zou men zich kunnen afvragen. Wij denken dat wij het antwoord daarop hebben gevonden. Bavaria is een derderangs biermerk. Als je ergens op bezoek komt en men biedt je een glas Bavaria aan, dan is dat eigenlijk een belediging of een uiting van armoede; men kan zich niet de aankoop van bijvoorbeeld Heineken, Amstel of Grolsch veroorloven, laat staan een Belgisch biermerk. Dit bier wordt, in ieder geval in de Randstad, alleen thuis gedronken door mensen die weinig te besteden hebben. De leiding van Bavaria is zich dit slechte imago terdege bewust en denkt daar komaf mee te maken door het gebruik van een vreemde taal voor haar reclame-uiting. Tevergeefs, denken wij, want de naam Bavaria is, en blijft voor altijd, verbonden aan het begrip C-merk.

VB doet BXL in de ban

Het bestuur van Brussel heeft enkele jaren geleden gekozen voortaan de Franse afkorting van de stadsnaam te gebruiken: BXL (van Bruxelles) Dat was de fractie in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van het Vlaams Belang een doorn in het oog. Schriftelijke protesten werden door het stadsbestuur consequent genegeerd en daarom besloten VB-Parlementslid Dominiek Lootens en zijn assistent Stijn Hiers het protest een tandje hoger te stellen en gingen over tot het afplakken van de afkorting op Brusselse aanplakbiljetten aan de openbare weg (zie afbeelding). De rest van het aanplakbiljet is nog wel tweetalig, maar dat komt alleen omdat de taalwetgeving dat voorschrijft. Men kan zich afvragen waarom de Franstaligen in Brussel toch altijd maar weer olie op het vuur van de taalstrijd gooien. Door in het beeldmerk ook de Nederlandse afkorting ¨BSL te gebruiken, of alleen een afkorting die onomstreden is, bijvoorbeeld ¨BRU¨, voorkomt men wrevel en stelt men iedereen tevreden.

Politiek neutraal

Uit Vlaanderen krijgt de redactie wel eens de vraag waarom er in onze Nieuwsbrief wel geregeld berichten verschijnen over acties ter bescherming van het Nederlands door leden van het Vlaams Belang en niet over die van andere Vlaamse partijen. Daar zou Taalverdediging, als statutair neutrale stichting, ook aandacht moeten besteden. Ons antwoord is steeds dat we graag over zulke acties door de andere partijen zouden willen schrijven, maar dat acties van die andere partijen er sinds mensenheugenis niet meer zijn geweest. Zelfs van de zijde van de NV-A wordt nog maar zelden iets op taalgebied vernomen, jammer genoeg. Taalverdediging belooft echter alle Vlaamse politici plechtig dat de eerstvolgende taalactie, door hen gepleegd, uitgebreid in onze kolommen zal worden vermeld.

Klacht over B-Post

Vanuit Vlaanderen ontvingen wij verschillende klachten over Nederlands-onkundigheid van postbestellers van de Belgische staatspostdienst B-Post. Vooral in de Vlaamse rand rond Brussel en in het Antwerpse verschijnen steeds meer bestellers aan de deur die onze taal niet machtig zijn. Dit is onaanvaardbaar en Taalverdediging heeft hierover een brief naar B-Post gezonden. We zijn benieuwd naar het antwoord.

AVAAZ

Onze taalverdediger Lodewijk Maussen heeft zich geërgerd aan het vele onnodig Engels dat wordt gebruikt in de oproepen tot actie van de actiegroep AVAAZ. Op zijn klacht kwam de volgende reactie van Anneke van AVAAZ:

"Beste Lodewijk, Veel van de campagnes van Avaaz worden op globaal niveau gevoerd, zo ook de campagne om Amerikanen in het buitenland naar de stembus te krijgen. Voor onze globale campagnes werken wij met een team van schrijvers die de campagnes vertalen. De campagnetekst die jij gelezen hebt was dus oorspronkelijk een Engelse tekst en ons team heeft veel tijd en energie gestoken in de Nederlandse vertaling. Eén van de belangrijkste opdrachten voor onze schrijvers is dat zij Avaaz-leden in hun land moeten aanspreken op een manier die hen raakt en in beweging kan brengen; in een taal en met termen die "eigen" voelen.

Wat ons betreft is dat in de betreffende campagnetekst goed gelukt. Woorden als "game changer" worden veel gebruikt in Nederlandse media, vooral als het gaat om politieke verslaggeving; omdat met het woord een register wordt opengetrokken van gelijksoortige situaties begrijpt de lezer meteen waar het om gaat. Het woord "expat" is zodanig ingeburgerd dat het zelfs in de Van Dale staat. En door onze achterban, die veel gebruikt maakt van digitale technologie, wordt het woord "tool" veel gebruikt. Deze woorden spreken ons publiek aan en dat is voor ons de belangrijkste overweging. Het staat u natuurlijk vrij om een andere opvatting te hebben. Als u nog vragen hebt, aarzel dan niet om nog eens contact op te nemen."

Lodewijk Maussen kon zich natuurlijk niet vinden in deze reactie en meldde dat heel duidelijk in onderstaande kritiek.

"Je bent wel diep gezonken dat je al dat Engels als 'eigen' ervaart, een voorbeeld van de ontwrichtende werking van die vreemde taal op onze EIGEN taal. Taalgeleerden hebben voorspeld dat aan het einde van deze eeuw van de ong. 6500 bestaande talen de helft verdwenen zal zijn; als jij jullie vertaalploeg stimuleert, bevorder je dit onherstelbare cultuurverlies. Waarom eigenlijk braaf meedoen met het onnodige taalbederf, denk je nu echt dat "tool" duidelijker is dan "gereedschap", heb je er enig cultureel besef van hoezeer de eigen taal ons identiteit geeft, hoe rijk het is als je de etymologie mee voelt trillen in de eigen, in honderden jaren gegroeide taal, hoe je je thuis kunt voelen in je eigen taal? Kennelijk behoor ik niet tot jullie achterban, tot jullie publiek, want al dat belachelijke, modieuze, snobistische Engels spreekt mij juist helemaal niet aan en het woord "tool" wordt door mij helemaal niet veel gebruikt. Desondanks krijg ik steeds post van jullie…..weet dan dat een deel van jullie achterban GEEN behoefte heeft aan ONNODIG Engels, WEL graag MOOI NEDERLANDS leest en de eigen taal als een groot cultureel goed beschouwt; ik zou van jullie, als ideële organisatie, verwachten dat dit volkomen vanzelfspreekt, en dat Avaaz niet meedoet aan taalafbraak ,dat er bewustzijn zou bestaan hierover zoals jullie steeds (terecht) bewustzijn vragen over schandalige dingen in de wereld.Wat ik jullie voorhoud is EEN VAN DIE DINGEN."

Met een vergrootglas naar ¨De Kiosk¨

Ons Zeeuwse kaderlid Simon Smits reist veel per trein. Onderweg veroorlooft hij het zich soms om in een van de stationswinkels, genaamd ¨De Kiosk", iets eetbaars aan te schaffen. Bijvoorbeeld een belegde boterham. Nu is het tegenwoordig wel zo verstandig om voor de aankoop vast te stellen waarmee die boterham belegd is. Maar al te vaak is dat door de vele opdrukken op de verpakking niet duidelijk te zien. Laatst wilde Simon Smits op het station van Rotterdam weer eens zo'n verpakte boterham kopen, maar kon de Nederlandstalige beschrijving van de inhoud (wettelijk verplicht) niet vinden. Er stond natuurlijk wel van alles in het Engels op . De verkoopster, daarnaar gevraagd, slaagde er ook niet in om met het blote oog de Nederlandse tekst te vinden. Pas met behulp van een vergrootglas kwam de beschrijving in onze taal te voorschijn: onderaan op de achterkant in piepkleine lettertjes. Ons kaderlid heeft zich bij de directie van ¨De Kiosk¨ beklaagd en kreeg na geruime tijd antwoord: Men zou zich over de klacht buigen. Totdat deze directie uitgebogen is, kan men maar beter een vergrootglas, of een zeer sterke leesbril meebrengen als men iets bij ¨De Kiosk¨ wil kopen. Ten minste als Nederlandstalige. Engelstaligen kunnen de opschriften in hun taal al vanaf de afstand van een meter lezen. We zouden hier kunnen spreken van een ontmoedigingsbeleid wat betreft de Nederlandse taal door ¨De Kiosk¨, onderdeel van de …Engelse Spoorwegen in Nederland.

Boze lezer van het Eindhovens Dagblad

Ons kaderlid Marius Elders windt zich al jaren op over het gebruik van brakke taal in het plaatselijk dagblad ED. Daar waar het zuivere zoete Nederlands een weldaad voor de ogen van de lezers zou kunnen vormen, spuiten de bijtende zoute Engelse woorden de kolommen uit. Steeds meer lezers delen de kritiek van Marius. Een van hen schreef onderstaande ingezonden brief, die nog geplaatst werd ook.

Informatiepaal

Iedere keer hou ik mijn hart vast als ik de krant open sla. Waarom worden telkens Nederlandse woorden omgezet in het Engels. Op 11 november werd *informatiepaal* vertaald naar het Engelse woord *citybeacon*. Een kleine toelichting wordt voor degenen die deze taal niet machtig zijn niet gegeven. Waarom maakt het ED zich daar steeds weer schuldig aan? Iedereen wordt maar verplicht om mee te gaan met de tijd, of je de taal wel of niet beheerst wordt niet gevraagd. Sorry het zal wel mijn leeftijd zijn, maar ik wen er nooit aan.

Ad Thijssen
Eindhoven

Persbericht van KBC

De Belgische bank KBC heeft een persbericht uitgegeven. In het bericht staan zo veel Engelse woorden dat het onleesbaar is. We vroegen ons na het inzien van het bericht af of het hier een Nederlands bericht vol met Engelse woorden betrof, dan wel een Engels bericht doorspekt met Nederlandse woorden. De kritische drempel van wat nog als leesbaar Nederlands (of Engels) kan worden beschouwd was door KBC overschreden. Taalverdediging heeft aan de KBC-bank om een Nederlandse vertaling verzocht. Hier volgt het persbericht, de Engelse woorden zijn onderstreept:

"Demo Day: 14 pitches, 2 awards!
Start it @kbc: 3 jaar Belgische start-up-cultuur
Persdossier.

Drie jaar geleden gaf Start it @kbc ons land een fikse injectie van innovatief ondernemerschap. Met de oprichting van 's lands grootste start-up community bracht het een aardverschuiving in de Belgische start-up -cultuur teweeg. Tijdens Demo Day op 30/11 blikken we samen met u terug én vooruit.

14 pitches: *Een kritisch publiek van 300 captains of industry, investeerders en ondernemers overtuigen van een innovatieve business, en dat op 3 minuten tijd. In ware Silicon Valley-stijl demonstreren 14 jonge ondernemers van eigen bodem tijdens de allereerste Demo Day de durf, het innovatief denken én de public speaking skills die ze zich op korte tijd eigen hebben gemaakt.*

2 awards: *Twee Belgische start-ups vallen op Demo Day in de prijzen. De start-up die door het publiek verkozen wordt als beste pitcher, gaat naar huis met de Prijs Eddy de Nys. Daarnaast reikt Start it @kbc de felbegeerde Start it @kbc Award uit, een beloning voor het bedrijf dat de échte start-up vibe uitademt. 3 jaar start-up-cultuur. Ontdek het verhaal achter 3 jaar incubatorwerk in België. Wat is de visie van de founders op start-up-land? En waar mag de community zich in 2017 aan verwachten?*

Kennismaken met de pitching skills van 14 high potential start-ups? *Wie dacht dat start-ups bohémiens zijn die voor de gratis koffie naar de co-working space komen, heeft het mis. Dag in dag uit werken deze ondernemers de ziel uit hun lijf om hun business te doen slagen. Veertien van hen zullen u daarvan overtuigen met een straffe pitch op de Demo Day.*

Ze krijgen uitgebreide coaching in de Start it Academy, een uniek trainingsprogramma op maat van jonge bedrijven. Zo worden ze gecoacht op het vlak van sales, how to get funding, marketing, team-vorming, enz. Via storytelling leren ze ook hun business te pitchen aan een publiek van potentiële klanten en investeerders. Met het Buy froms Start-ups programma matcht Start it @kbc de start-ups bovendien met gevestigde bedrijven, om hen aan eerste referentieklanten te helpen."

Vlamingen, als de KBC-bank net zo onzorgvuldig met uw geld zou omspringen als met uw taal, dan zou het te overwegen zijn…

Suriname is te vertrouwen

In de Amerikaanse stad Kansas, voor het grootste deel gelegen in de deelstaat Missouri, werd in 2008 een groot feest gehouden door de Organisatie Van Amerikaanse Staten (OVAS). Ter gelegenheid van die bijeenkomst, waaraan 34 landen deelnamen, hernoemde het stadsbestuur de grootste straat van de stad in ¨Grand Boulevard of the Americas¨ (Groot Bolwerk van de Amerika's). Ter verhoging van de feestvreugde werd aan iedere lantaarnpaal een banier aangebracht met daarop de vlag van een van de deelnemende landen en een voorstelling die het betreffende land zelf mocht inbrengen. Die banieren zijn tot op heden blijven hangen, waardoor deze straat haar feestelijke uitstraling van 2008 heeft behouden. Een van de deelnemende landen was Suriname, dat als inbreng op het banier, een getekende kaart van het land had gestuurd. Zoals u op de foto kan zien, staat er op het vaandel: ¨In Suriname vertrouwen wij¨, in het Nederlands dus. Suriname is Nederlandstalig en daar komt men, ook in een Engelstalige stad als Kansas, rond voor uit. Geweldig!

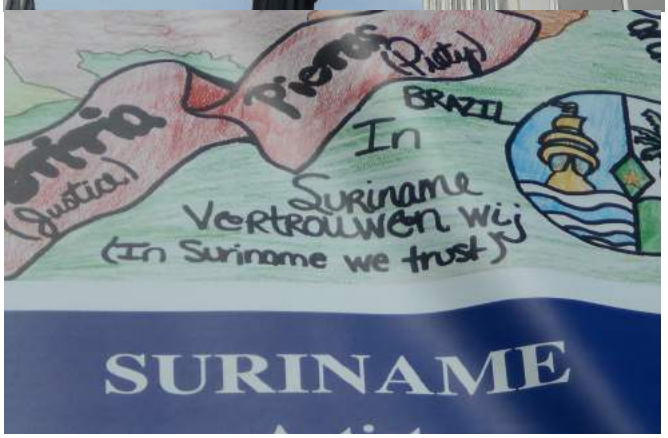

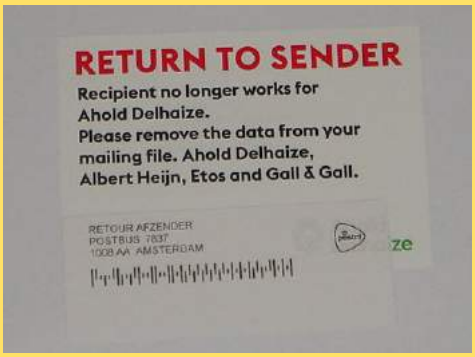

Nu wordt de onbestelbare post door Albert Heijn nog in het Engels teruggezonden ook naar Nederlandse adressen.

André Rieu walst in het Engels

Sinds lange tijd kunnen de bezoekers van het Vrijthof in Maastricht op mooie zomeravonden genieten van de Weense walsen, die daar gespeeld worden door André Rieu en zijn damesorkest. De grootmeester van de lichtklassieke muziek voorziet het talrijke publiek daarbij van tekst en uitleg. Ofschoon het merendeel daarvan uit Nederland en Vlaanderen afkomstig is, geschiedt dat meer en meer in het Engels. De reden is dat er televisieopnames van worden gemaakt, die ook buiten ons taalgebied worden uitgezonden. In niet-Engelstalige landen bewerkt men deze uitzendingen in de eigen taal, maar Engelstalige TV-zenders daarentegen, zenden alleen maar iets uit wanneer het geheel in het Engels wordt aangeleverd. Vandaar dus dat Engels.

De Nederlandse TV echter, doet alles zo goedkoop mogelijk en maakt daarom gebruik van die Engelstalige opnames, bewerkt ze niet, maar plaatst er alleen ondertitels onder. Wij zitten dus voor de buis bij André Rieu op de laatste en laagste rang. Ons kaderlid en liefhebber van de zoete Weense klanken, Luppo Scholtens uit Assen (Drenthe), zond de “meester muzikant” onderstaande klaagbrief:

“Beste André, Zoals gewoonlijk verheugde ik mij op de t.v.-uitzending van de registratie van uw concert afgelopen zomer in Maastricht. Tot mijn verbazing werd de voertaal tijdens deze uitzending steeds meer Engelstalig tot er van Nederlandse commentaren niets meer over bleef. Ik begrijp best dat er veel buitenlanders op af komen maar volgens mij passen wij ons toch ook aan in het buitenland. In het begin van deze concerten vond ik het super dat er eens iemand in een streektaal alles stond aan te kondigen, zeer charmant en passend bij de stad. Het is net alsof dit een registratie geworden is voor alleen buitenlandse gasten terwijl het merendeel toch volgens mij gewoon Nederlandstaligen zijn. Dit is prima te horen als het publiek Het kleine café aan de haven meezingt. Het komt hierdoor niet meer over als van ons eigen en wordt het afstandelijk.

Een tweede punt, en in mijn ogen tweede misser, is een nummer van Franz Lehar in het (wederom) Engels uit te voeren. Zo haal je de ziel uit een muziekstuk. Tijdens de registratie van uw concert in Groningen in Martini Plaza waren er ook verscheidene reacties te horen die zich negatief uitlieten over de voertaal tijdens het concert. Dit had ik al van verschillende mensen gehoord. Beste André, ik hoop dat je deze kritieken ter harte neemt en deze meeneemt in evaluaties die jullie vast houden. Bedenk dat, als je optreedt in Nederland, het wel zo beleefd is om dit in het Nederlands te doen. Volgens mij is Nederland ook uw springplank geweest naar de rest van de wereld. Misschien voor buitenlandse gasten aanvullen maar niet zoals nu andersom of helemaal niets meer vertalen in het Nederlands. Je opent met dames en heren en gaat dan vervolgens alleen verder in het Engels. Dit komt heel erg vreemd over op de buis. Jammer dat je zo over onze taal heen walst.”

Daar is geen woord Frans bij

‘Daar is geen woord Frans bij’, zei men vroeger als het om duidelijke, onverbloemde taal ging. Deze uitdrukking zegt veel over de tijd waarin zij is ontstaan. Voor de Tweede Wereldoorlog was de invloed van het Frans op onze taal erg groot. Tal van woorden die we nu dagelijks gebruiken, komen uit het Frans. Dat proces heeft eeuwen geduurd. Sommige Franse woorden werden gebruikt omdat men geen goed Nederlands woord ervoor had of wist te bedenken: parfum, horloge. Maar dikwijls werden Franse woorden gebruikt om indruk te maken. Het stond geleerd of bereisd. Daarmee kon je je onderscheiden van het ordinaire volk, dat je niet meer begreep. Het gewone volk noemde dit soort taal bekakt. Als je dus wel begrepen wilde worden door het gewone volk, was het zaak om geen Franse woorden te gebruiken, maar in rond Hollands te spreken. Het Frans heeft in onze tijd zijn status verloren, maar wie nu indruk wil maken, doet dat in het Engels. Gevoelsmatig heeft het Engels voor veel Nederlanders een minder bekakt imago dan het Frans, maar dat neemt niet weg dat veel Nederlanders hun taal doorspekken met Engelse woorden, niet uit gemakzucht, maar uit kakzucht. Hierdoor worden goede Nederlandse woorden en uitdrukkingen verdrongen door Engelse. Zei men vroeger ‘over m’n lijk’, tegenwoordig is het ‘over my dead body’. ‘Geeft niet’ is ‘never mind’ geworden en voor ‘wordt vervolgd’ zeg je als je nog mee wilt tellen ‘to be continued’.

De invloed van het Engels is zo groot geworden, dat het zelfs ingeburgerde Franse woorden verdrijft. Sprak men nog niet zo lang geleden van adviseur, nu spreekt men van consultant. En amusement is entertainment geworden. Annuleren is cancelen en voor geblokkeerd zeg je tegenwoordig geblocked. Leuk weetje: dat Engelse blocken komt ook uit het Frans, dat het woord zelf weer uit het Nederlands heeft. Daarmee ligt blocken weer dicht bij zijn Nederlandse oorsprong, inclusief de spelling met ck. Zo kan ik nog wel even doorgaan, in alfabetische volgorde: Citeren is tegenwoordig quoten, controleren is checken, een etiket heet nu een label, een instrument noemen we een tool, wij zijn niet meer geëngageerd, maar committed, foerageren heet nu cateren. Vreemd genoeg klinkt het goed Nederlandse woord voor cateren veel bekakter dan het Engels: spijzigen. Instrueren is briefen, een kwestie noemen we een issue, niveau is level geworden, particulier privaat, een primeur noemen we een scoop, we hebben geen rancune meer maar bad feelings, en we gaan niet meer op retraite, maar op retreat.

We redigeren een artikel niet mee, maar editen het. Ook signaleren we geen vreemde vogels of Engelse woorden, maar we spotten ze. Lieten we ons vroeger verrassen met een surprise, nu worden we alleen nog maar verrast door een surprise. Volgden onze opa's nog wel eens een seminaar, tegenwoordig ga je naar een seminar en als je toch seminaar zegt, word je dom gevonden. Gelukkig is het gebruik om je lichaam vol te laten zetten met tatoeages afgelopen, maar daar zijn helaas de tattoos voor teruggekomen. Het lijkt er dus op dat er een tijd komt waarvan we van onze taal kunnen zeggen 'Daar is geen woord Frans bij'. Hopelijk kunnen we over honderd jaar zeggen 'Daar is geen woord Engels bij.' Als het dan maar niet Chinees is geworden.

Het taalimperialisme van de Europese Unie

Het Europees Parlement (EP) treedt op als medewetgever en is samen met de Raad van Ministers bevoegd om wetgevingsvoorstellen aan te nemen en te wijzigen en om over de EU-begroting te besluiten. Het EP telt 751 leden die in de 28 aangesloten landen van de EU worden verkozen. Het EP vergadert eens in de maand plenair gedurende 4 dagen in Straatsburg. Voor het overige wordt in Brussel vergaderd. We zullen het hier niet hebben over de maandelijkse verhuizing van het EP van Brussel naar Straatsburg. Over die waanzin is al voldoende geschreven en voor Taalverdediging niet van direct belang. Van belang voor Taalverdiging is wel de taal van het EP. Landen mogen zelf bepalen welke talen ze binnen de EU gebruiken. Uitgangspunt is dat elk lid in een plenaire vergadering zich kan uitdrukken in de eigen taal. Dit betekent dat in het EP 24 talen over en weer vertaald worden door een omvangrijk tolkenbureau.

De praktijk is anders. Dit blijkt duidelijk uit een artikel in Onze Taal 2016-11. Niet verrassend valt in het artikel te lezen dat de Nederlandse leden in een plenaire vergadering uitblinken in het gebruik van het Engels. De vraag wordt gesteld of dit te maken heeft met talenkennis of met de behoefte om niet de indruk te wekken dat je Nederlandse belangen behartigt. Voor een antwoord op die vraag worden 2 leden aan het woord gelaten. Volgens het SP-lid Dennis de Jong gaat het om een praktische keuze. Hij wil de Nederlandse media bereiken en dan is het voor de hand liggend dat hij Nederlands spreekt. Sophie in 't Veld (D66) spreekt liever Engels, omdat er iets verloren kan gaan in de vertaling door tolken. Een vreemd argument. Zij zegt daarmee eigenlijk dat haar Engels en het Engels van de 751 leden beter is dan de vertaalkunde van de tolken. Uit het artikel blijkt ook dat Nederlandse ministers meestal Engels spreken in het EP. Het Engels wint terrein binnen de EU en ook binnen het EP. Alles wat buiten de plenaire vergaderingen om gaat, is grotendeels in het Engels. Dennis de Jong van de SP vindt dat geen goede ontwikeling. Sofie in 't Veld, wie had het anders gedacht, vindt dit onvermijdelijk.

Wat het artikel laat zien, is reeds bekend en toont wederom aan dat de EU en zeker het EP een soort verengelsingsmachine is. Stapje voor stapje wordt de bevolking rijp gemaakt voor voldongen feiten: de taal van de EU is het Engels. Dit alles wordt gebracht onder het mom van het pragmatisme. Dat is het ook, maar het is veel meer. Uiteindelijk is het doel het Engels te gebruiken om van de EU een federale staat te maken en daar is een gezamenlijke taal voor nodig. Pragmatisten als Dennis de Jong van de SP gaan mee in dit betoog, niet wetende dat ze bedrogen worden. Voor mensen zoals Sofie in 't Veld ligt dit anders. Dit soort mensen heeft een dubbele agenda en zullen fanatiek en doelbewust hun doel van één taal en één rijk nastreven, dit ten koste van de eigen taal en cultuur. De plenaire vergadering van het EP wordt als dekmantel gebruikt. Daar is alles netjes geregeld, althans op papier. Achter deze dekmantel worden de maskers afgeworpen. De enige goede oplossing voor dit talenprobleem is het gedeeltelijk ontmantelen van de EU. Het streven naar staatsvorming dient te wordeen opgegeven. Samenwerking tussen soevereine staten is voldoende.

Sophie in 't Veld van D66, weigert Nederlands te spreken in het EP

Amsterdam, geef onze taal terug!

Om een wat duidelijker indruk te krijgen van de taalsituatie in het centrum van Amsterdam, zijn wij eens gaan kijken in winkelstraten en warenhuizen, om te zien hoe die zich daar taalkundig gedraagt.

De negen straatjes

Dat zijn winkelstraatjes in de westelijke grachtengordel. We hebben de namen van de winkels en hun opschriften eens bekeken. Die zijn heel vaak alleen in het Engels gesteld, ook wel tweetalig. Een enkele keer alleen in het Nederlands. Maar Engels overheerst.
Gevolgtrekking: Niet best

Magna Plaza

Dit is een warenhuis, gevestigd in het voormalige hoofdpostkantoor aan de Nieuwezijds Voorburgwal, tegenover het Koninklijk Paleis. Je ziet het aan de buitenkant al, en binnen helemáál. Alleen bij het restaurant is het in het Nederlands aangeduid. Maar verder alles radikaal Engels, zowel wat de naam als de opschriften betreft. Geen woord Nederlands. Gevolgtrekking: Afschuwelijk!

Amsterdam Toren

Deze toren, aan de noordkant van het IJ, kan worden bezocht. Bovenin is een restaurant, met uitzicht over de stad. Taalkundig is het een ramp! Letterlijk alle opschriften, op een hoge uitzondering na, zijn uitsluitend in het Engels gesteld. De menukaart in het restaurant eveneens. We hebben bij de personeelsleden geklaagd en de toevoeging van Nederlandse opschriften geëist. Ze zouden het aan de leiding doorgeven. Of ze het ook zullen doen? Gevolgtrekking: Bar en boos!

Vitaminestore

In deze winkels kan u uw vitaminespiegel aanzuiveren. Het is jammer dat het allemaal in het Engels gebeurt. We hebben er geen woord Nederlands aangetroffen. Zij zouden er goed aan doen, hun Nederlandse taalspiegel aan te zuiveren daar bij Vitamine Store. Gevolgtrekking:

Deze vitamine's helpen niet tegen de Engelse ziekte!

Korte taalberichten

Verkenning 'Taalbeleid in het hoger onderwijs'

Achter deze gevel schuilt de Nederlandse wetenschap

De minister van OCW heeft aan de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) gevraagd om een verkenning uit te voeren naar taalbeleid in het hoger onderwijs. De centrale vraag : op welke aspecten kan een universiteit of hogeschool voor een bepaalde opleiding een verantwoorde keuze maken voor onderwijs in het Nederlands of in het Engels. De afgelopen jaren is het debat over de voertaal van het hoger onderwijs in Nederland weer opgelaaid. De verkenning zal zorgen voor helderheid in de argumenten die in dit debat een rolspelen. De verkenning zal in elk geval aandacht besteden aan de onderwijskundige belangen van de studenten, aan de beleidsmatige aspecten voor de hogeronderwijsinstellingen en aan de culturele en maatschappelijke belangen die met een zorgvuldig taalbeleid gediend zijn. De verkenning betreft zowel het wetenschappelijk als het hoger beroepsonderwijs en zowel de bachelor- als de masteropleidingen. Ook zal een vergelijking met enkele andere landen gemaakt worden. De minister heeft de KNAW gevraagd in het najaar van 2016 een tussenrapportage op te leveren en in 2017 het eindrapport. De tussenrapportage heeft plaatsgevonden op 6 december. Taalverdediging zal op dit onderwerp terug komen, zodra het eindrapport is uitgebracht in de loop van 2017.

(bron: KNAW)

Verkenning talen in Nederland

De KNAW komt in het voorjaar van 2017 met de verkenning 'Talen in Nederland- Talen voor Nederland'. Het doel van de verkenning is een coherente visie te formuleren op de positie van taal en cultuur in de Nederlandse samenleving. De centrale vraag is is welke kennis van talen en culturen Nederland nodig heeft. De rol van talen en culturen is aan grote veranderingen onderhevig. De vooraanstaande positie van Nederland in Europa en mondiaal dreigt hierdoor te eroderen. Het rapport wordt in de eerste helft van 2017 aangeboden aan het bestuur van de KNAW. De vragen die gesteld worden hebben voornamelijk betrekking op nut en noodzaak van de toenemende rol van het Engels in de Nederlandse samenleving, op de eerste plaats in onderwijs en opleiding.

(bron: KNAW)

Meerwaarde van buurtaalonderwijs

Een recent initiatief is "Spreek je buurtaal- Sprich deine nachbarsprache". In dit project staat het geven van buurtaalonderwijs op basisscholen in ondermeer de grensregio's Achterhoek en Twente centraal. Begin 2017 gaan ongeveer 40 scholen van start. In het Engels kun je elkaar verstaan, maar dat is niet voldoende . Door de taal van je buur te spreken heb je meer inzicht in de andere cultuur en leer je elkaar beter te begrijpen. De belangrijkste vragen die bij scholen spelen zijn: hoe krijgen we de buurtaal in het toch al volle lespakket. en hoe dient er les in de buurtaal te worden gegeven. Het project wordt ondersteund door een bureau, waar ondermeer de Taalunie bij betrokken is.

(bron: Taalunie)

Taalcursus op internet

Het Talencentrum van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft een nieuwe internettaalcursus ontwikkeld. Wat begon als een cursus voor studenten en werknemers van de RUG, groeide uit tot een wereldwijd succes. Het gaat om een Engelstalige cursus, waarin de basisvaardigheden Nederlands worden aangeleerd. Het verschil met al bestaande cursussen op de digitale snelweg, is dat er ook met geluid gewerkt wordt. Het feit dat de cursisten geen direct contact hebben met hun leraren, is volgens de opstellers van de cursus geen groot bezwaar.

Kandidaten D66 zijn zoek

Het heeft waarschijnlijk geen zin om op 15 maart op D66 te stemmen, omdat de kandidaten spoorloos zijn verdwenen. Natuurlijk zal u ze dagelijks in elk tv- of radioprogramma tegenkomen, maar dat is van te voren opgenomen. De kandidaten zijn enige tijd geleden naar Amerika vertrokken om deel te nemen aan de supergeheime bijeenkomst ¨Uniting the world with English¨ die aan de westkust zou worden gehouden. De deelnemers aan de bijeenkomst zouden van de eregast Jan Paternotte uit Amsterdam te horen krijgen hoe je door het listig invoeren van Engels je eigen taal en cultuur tot de grond toe kan afbranden. Om in stijl te kunnen reizen, kozen de D66-ers daarom voor de befaamde ¨Route 66¨, die van Chicago naar Santa Monica in Californië voerde. Voerde, want deze ¨Route 66 is¨, net als de partij van Paternotte, al vele tientallen jaren over de datum. Er staan hier en daar nog wel aanduidingsschilden, maar van de oorspronkelijke weg is geen sprake meer. Jan en zijn mededemocraten moeten dus zijn verdwaald. In Santa Monica zijn ze in ieder geval niet aangekomen. Er is, sinds hun vertrek, teken noch taal (zelfs niet in het Engels) van hen vernomen. Misschien hebben zij het, al dolende over de prairies, zo naar hun zin in die poel van Engelstaligheid, dat zij helemaal niet meer terugkomen. In ieder geval niet voor het einde van de zittingsduur van de nieuwgekozen Tweede Kamer op 1 april 2021!

Nooit aangekomen

Super geheime bijeenkomst
"Verenig de wereld door middel van Engels"

Woordjes van de vertaalgroep

Blurring	-	Iets onherkenbaar maken
Boost	-	Versterking, (extra) impuls
Challenge	-	Uitdaging
Cover	-	Voorpagina, titelblad, omslag
Handsfree bellen	-	Handvrij bellen, zonder handen bellen
Hub	-	Knooppunt (luchthaven, station), draaischijf
Medal race	-	Wedstrijd voor de medailles

Merry Christmas	-	Vrolijk Kerstfeest
Happy New Year	-	Gelukkig Nieuwjaar
Round up	-	Samenvatting, opeenhoping
Running mate	-	Vice presidentskandidaat
Screenshot	-	Schermafdruk
Shared space	-	Gedeelde ruimte
Sidekick	-	Copresentator
Stand alone	-	Zelfstandig werkend
Smiley	-	Knuffel, lachebekje
War room	-	Commandocentrum
Window dressing	-	Uiterlijk vertoon, mooipraterij, decoratie, schuimklopperij
Selfie	-	Zelfkiekje

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam

E-post: info@taalverdediging.nl
Webstek: http://www.taalverdediging.nl

Voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers, penningmeester: D.S.P. Mantione, plaatsvervangend penningmeester: M.C. Heitmeier

Bankrekening: NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met abonnement Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar
Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar bij de belasting.

De Stichting is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling
Stichting Taalverdediging is statutair politiek, godsdienstig en maatschappelijk neutraal en ontvangt geen overheidssubsidie
ISSN: 2211-5013